

The New York Times bestseleris Nr. 1

Mitch Albom

Dievas
skambina
vienąkart

baltos lankos

Mitch Albom

Dievas skambina
vienąkart

Iš anglų kalbos vertė Tadas Juras

baltos lankos

UDK 821.111(73)-31
AI-36

Versta iš:
Mitch Albom,
The first phone call from heaven,
HarperCollins Publishers, New York, 2013

Redaktorė
Aušra Kaziukonienė

Viršelio dailininkas
Zigmantas Butautis

Maketuotoja
Eglė Jurkūnaitė

Šį leidinį draudžiama atgaminti bet kokia forma ar būdu, viešai skelbti, taip pat padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais (internete), išleisti ir versti, platinti jo originalą ar kopijas: parduoti, nuomoti, teikti panaudai ar kitaip perduoti nuosavybėn.

Draudžiama šį kūrinių esančių bibliotekose, mokymo įstaigose, muziejuose arba archyvuose, mokslinių tyrimų ar asmeninių studijų tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti visiems prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

ISBN 978-9955-23-934-5

Copyright THE FIRST PHONE CALL FROM
HEAVEN © 2013 Asop, Inc
© Getty Images, viršelio nuotrauka
© Tadas Juras, vertimas į lietuvių kalbą, 2016
© Baltų lankų leidyba, 2016

Trečioji savaitė

Turi viską pradėti iš naujo. Štai ką sako jie. Tačiau gyvenimas – ne stalo žaidimas, ir mylimo asmens netektis anaip tol nėra „nauja pradžia“. Tokiu atveju telieka tęsti be jo.

Salio gyvenimas nuėjo niekais. Jo žmona mirė po ilgos komos. Pasak gydytojų, jos gyvybė užgeso griaudžiant perkūnijai, pirmą vasaros dieną. Tada Saliui buvo likę kalėti devynias savaites. Kai jam tai pranešė, visas jo kūnas aptirpo. Jautėsi taip, lyg stovėdamas mėnulyje būtų sužinojęs, jog žemės nebėra.

Dabar be paliovos mąstė apie Džizelę, net jei kiekviena mintis skaudžiai prikeldavo galvoje tą paskutinę dieną, avariją, ugnį ir tai, kaip visas jo pasaulis per vieną sumautą mirksnį apsivertė aukštyn kojomis. Nesvarbu. Jis apsigaubė liūdais jos prisiminimais, nes niekaip kitaip, tik per juos, galėjo prie jos priartėti. Pastatė angelą-urną ant lentynos šalia sofos, ant kurios miegojo Džulsas, po dviejų mėnesių švęsiantis septintąjį gimtadienį.

Salis susmuko į kėdę. Dar nespėjo prisitaikyti prie laisvės. Tikriausiai manote, kad dešimt mėnesių kalėjime praleidęs žmogus turėtų mėgautis laisve. Tačiau kūnas bei protas pripranta prie bet kokių sąlygų, net jei jos pasibaisėtinos, ir pro tarpiais Salis vėl įsispoksodavo į sienas kaip vangus belaisvis. Vis turėjo priminti sau, kad gali keltis ir eiti kur tinkamas.

Išsitraukė cigaretę ir apžvelgė šį pigų, svetimą, radiatoriais šildomą butą trečiame namo be lifto aukšte. Už lango buvo matyti guotas pušų ir nedidelė griova, einanti upokšnio link. Atsiminė, jog vaikystėje ten gaudydavo varles.

Salis sugrįžo į Koldvoterį, nes tėvai rūpinosi Džulsu nagrinėjant jo bylą ir jam sėdint kalėjime, o dabar jam nebesiorėjo daugiau griauti berniuko gyvenimo – jis ir taip bemaž jį sugriovė. Be to, kur kitur vykti? Jo darbo ir namų nebėra. Pinigus išsidalijo advokatai. Stebėjo viena kitą medyje besivaikančias voveres ir pasišaipė iš savęs, jog Džizelei ši vieta veikiausiai patiktų, jei tik ji nematytų aplinkinių namų, mažo buto, nešvaros ir apsilaupusių dažų.

Salio apmąstymus nutraukė beldimas į duris. Jis dirstelėjo pro akutę. Anapus durų stovėjo Markas Eštonas su dviem maisto produktų maišeliais.

Markas ir Salis tarnavo toje pačioje karinio jūrų laivyno eskadroje, kartu skraidė reaktyviniais lėktuvais. Po nuosprendžio Salis nėkart nesimatė su draugu.

– Sveikas, – tarė Markas atsidarius durims.

– Sveikas, – atsakė Salis.

– Puiki vieta teroristui.

– Atvairavai čia iš Detroito?

– Aha. Tai įleisi mane ar ne?

Jie skubotai ir nejaukiai apsikabino, tada Markas nusekė paskui Salį į svetainę. Pamatęs ant sofos Džulsą, prislopino balsą.

– Jis miega?

– Aha.

– Atnešiau jam šokoladinių sausainių. Juk visi vaikai mėgsta šokoladinius sausainius, tiesa?

Markas padėjo maišelius tarp neišpakuotų dėžių ant virtuvės bufeto. Dirstelėjo į pilną nuorūkų peleninę ir keletą stiklinaičių kriauklėje – mažų taurelių, į kurias įprastai pilamas ne vanduo, o alkoholis.

– Taigi... – nutęsė jis.

Atsikratęs maišų su prekėmis Markas skvarbiau apsidairė. Pažvelgė Saliui į veidą – Saliui, senam skraidymo draugui, iš kurio berniokiškos išvaizdos ir užsidegimu trykštančios veido išraiškos galėjai spėti jį tapsiant mokyklos futbolo žvaigžde, kas ir nutiko, tik gerokai sulysusiam ir pasenusiam, nes apie akis buvo susimetusios ryškios raukšlės.

– Užaugai šitame miestelyje?

– Dabar žinai, kodėl iš jo pabėgau.

– Kaip laikaisi?

Salis gūžtelėjo pečiais.

– Klausyk. Juk baisu. Kas nutiko Džizelei...

– Aha.

– Apgailestauju.

– Aha.

– Maniau, būsi išleistas į laidotuves.

– „Karinis jūrų laivynas paklūsta karinio jūrų laivyno taisyklėms.“

– Apeigos buvo mielos.

– Girdėjau.

– O dėl viso kito...

Salis išmeigė į jį akis.

– Velniop visa tai, – tarė Markas. – Žmonės žino.

Jie žino, kad sėdėjai, pagalvojo Salis užbaigdamas nebaigtą sakinį. Nežino tik, ar buvai to vertas.

- Mėginau aplankyti tave.
- Nenorėjau būti lankomas.
- Visi vaikinai negalėjo patikėti.
- Koks skirtumas.
- Sali...
- Gal baikim apie tai, ką? Aš jau papasakojau, kas nutiko.

Milijoną kartų. Jie patikėjo kitkuo. Pakaks.

Salis įsispoksojo į rankas ir ėmė bilsnoti krumpliais.

- Ką darysi toliau? – paklausė Markas.
- Ką turi omenyje?
- Aš apie darbą.
- Kodėl klausi?
- Pažįstu čia vieną vyruką. Koledžo kambario draugas.

Aš su juo kalbėjau.

Salis nuleido rankas.

- Kalbėjai su juo nepasitaręs su manim?
- Tau reikės pinigų. Jis gali pasiūlyti darbą.
- Kokį?
- Prekyboje.
- Aš ne prekeivis.
- Darbas visai nesudėtingas. Pasirašai kliento sąskaitą, paimi čekį ir atsiskaičiuoji komisinius – viso labo.

- Koks verslas?

- Laikraščių.

Salis sumirksėjo.

- Turbūt juokauji?

Atsiminė visus laikraščius, kurie rašė apie jo „avariją“ ir kaip greitai jie metėsi prie lengviausios ir greičiausios išvados, begėdiškai perspausdindavo vienas kito žodžius, kol visiškai sutaršė jį, paskui ėmėsi kitos istorijos. Nuo tada jis

pradėjo nekęsti žiniasklaidos. Nebepirko jokio laikraščio ir niekada nepirks.

– Šis darbas padės tau išgyventi, – pasakė Markas.

Salis priėjo prie kriauklės. Išskalavo taurelę. Troško likti vienas, kad galėtų pripildyti ją geidžiamo skysčio.

– Užrašyk jo numerį, paskambinsiu, – tarė Salis, nors kuo puikiausiai žinojo, kad niekada to nepadarys.

Tesė sėdėjo sukryžiuvusi kojas ant raudonų minkštų pagalvių ir pro švieslangį įdėmiai žvelgė į nemažą, bet jau daug savaičių nešienautą veją. Šiame name ji gyveno nuo pat vaikystės; atsiminė, kaip vasaros rytais muistydavosi toje pačioje vietoje ir zyzdavo savo motinai Rutai, kuri sėdėdavo prie bridžo stalo ir peržiūrindavo dokumentus, retai tepakeldama nuo jų akis.

– Man nuobodu, – skųsdavosi Tesė.

– Išeik į lauką, – sumurmėdavo Ruta.

– Ten nėra ką veikti.

– Tai išei laukan ir nieko neveik.

– Norėčiau turėti sesutę.

– Deja, niekuo negaliu padėti.

– Galėtum, jei ištekėtum.

– Aš jau buvau ištekėjusi.

– Nėra ką veikti.

– Paskaityk knygą.

– Jau perskaičiau visas knygas.

– Skaityk iš naujo.

Šitaip lyg dvikova be pabaigos tęsdavosi judviejų pokalbis, kuris kiek kitaip atsikartojo Tesei sulaukus paauglystės, įstojus į koledžą, suaugus, – iki paskutinių Rutos gyvenimo metų, kai Alzheimerio liga pagrobė iš jos kalbos dovaną, o

galiausiai net ir patį norą kalbėti. Kelis mėnesius prieš mirtį ji praleido bežadėje tyloje, pakreipusi galvą spoksojo į dukrą, kaip kad vaikas spokso į musę.

Tačiau dabar jiedvi vėl kalbėjosi, tarytum mirtis būtų buvęs skrydis lėktuvu, o Tesė – sužinojusi, kad Ruta vis dėlto neišskrido. Prieš valandą moteris vėl sujungė nepaaiškinamas skambutis.

– Čia aš, Tese.

– O Dieve, mama. Iki šiol negaliu tuo patikėti.

– *Visada tau sakiau, kad rasiu išeitį.*

Tesė per ašaras nusišypsojo, ji atsiminė, kaip motina, sveiko maisto aistruolė, juokaudavo, jog net po mirties ras būdą patikrinti, ar dukra geria maisto papildus.

– Tu taip baisiai sirgai, mama.

– *Tačiau čia skausmo nėra.*

– Tu tiek iškentėjai...

– *Paklausyk manęs, brangioji.*

– Taip, taip. Aš klausau.

– *Skausmas, kurį patiri gyvenime, išties nepaliečia tavęs... tikrojo tavęs... Esi daug syk lengvesnė, nei manai.*

Šie žodžiai Tesę apgaubė palaiminga ramybe. *Esi daug syk lengvesnė, nei manai.* Ji pažvelgė į nuotrauką, kurią laikė rankoje, paskutinę nuotrauką, kurioje jiedvi buvo kartu, padarytą per aštuoniasdešimt trečiojo gimtadienio vakarėlį. Joje buvo aiškiai matyti ligos padariniai – įdubę Rutos skruostai, bereikšmė veido išraiška, kaip ant griaučių kybantys gurdinto cukraus spalvos megztnis.

– Mama, kaip suprasti tavo skambučius? Juk ten neturi telefono.

– *Ne.*

- Kaip tada kalbi su manimi?
- *Kažkas atsitiko, Tese... Atsivėrė plyšys.*
- Plyšys?
- *Šiuo metu.*
- Kiek laiko tai truks?
- Ilga tyla.
- Mama? Kiek laiko tai truks?
- *Neilgai.*

Kiekvieną mielą dieną nutinka daugybė stebuklų – operacinėje, audringoje jūroje, pakelėje staiga pasirodžius nepažįstamajam. Jie retai užregistruojami. Niekas neveda stebuklų apskaitos.

Tačiau retkarčiais stebuklas paskelbiamas pasauliui.

Kai tai įvyksta, šis tas ima keistis.

Galbūt Tesė Referti ir Džekas Selersas būtų niekam neprasitarę apie skambučius, bet Ketrina Jelin šitaip nesiels. *Skelbk gerąją naujieną visai žmonijai.* Kaip tik to moko Evangelija.

Taigi sekmadienio rytą, praėjus dvidešimt trimis dienoms po pirmojo paslaptingo skambučio Koldvoteryje, pastorius Vorenas stovėjo priešais „Vilties vaisių“ parapijiečius ir vartė Biblijos puslapius nė neįtardamas, kad jo šventovėje netrukus prasidės didžiuliai pokyčiai.

– Paskaitykime drauge iš Mato evangelijos, vienuoliktą skyrių, dvidešimt aštuntą eilutę, – paskelbė jis markstydamasis. Raidės dvasininkui liejosi, pirštai virpėjo nuo senatvės. „Nepalik tad manęs, Dieve, net žilos senatvės sulaukusio“, – atsiminė posmą iš Psalmyno*.

* Psalmynas (71, 18). A. Rubšio vertimas. (Čia ir toliau – *vert. past.*)

– Atleiskite, noriu kai ką visiems pasakyti!

Parapijiečiai atsigręžė. Vorenas pro akinių stiklus išžiūrėjo į minią. Penktoje eilėje stovėjo Ketrina. Ji buvo užsidėjusi juodą skrybėlę plačiais kraštais, vilkėjo šviesiai violetine suknele. Rankose laikė popieriaus lapus.

– Labai atsiprašau jūsų, pastoriau. Viešpaties dvasia verčia mane kalbėti.

Vorenas nurijo seilę. Ėmė nuogaštauti, kur link viskas krypsta.

– Ketrina, prašyčiau jus atsisėsti...

– Tai svarbu, pastoriau.

– Dabar tam netinkamas...

– Aš patyriau *stebuklą*!

Per klauptus nuvilnijo atodūsis.

– Ketrina, Viešpats yra su visais iš mūsų, tačiau stebuklas...

– Jis nutiko prieš tris savaites.

– ...yra labai rimtas reikalas...

– Krapščiausi virtuvėje, buvo penktadienio rytas.

– ...kurį geriausia palikti bažnyčios vadovams.

– Man paskambino...

– Iš tikrųjų esu priverstas pareikalauti...

– ...mano *mirusi sesuo*!

Dar daugiau jaudulio kupinų aikčiojimų. Dabar ji visiškai prikaustė žmonių dėmesį. Šventovėje įsivyravo tokia tylą, jog galėjai girdėti, kaip ji sklaido popieriaus lapus.

– Kalbu apie Dianą. Daugelis iš jūsų ją pažinojo. Ji mirė prieš dvejus metus, tačiau jos siela gyvena danguje. Ji man tai sakė!

Vorenas tvardėsi, kad nepradėtų drebėti. Per pamokslą iš jo buvo atimtas balsas, o tai, jo supratimu, viena didžiausių nuodėmių.

– Pirmąkart kalbėjomės tą penktadienio rytą, – kalbėjo toliau Ketrina, atpakalia ranka braukdama ašaras ir tuo metu kiek pakylėdama balsą. – Buvo dešimt valandų keturiasdešimt viena minutė. Antrąsyk ji paskambino kitą penktadienį, vienuolika valandų keturiolika minučių priešpiet, o paskutinį penktadienį – dvi minutės po septintos valandos vakaro. Ištarė mano vardą... ji pasakė... *Kete, atėjo laikas visiems tai pasakyti. Aš laikiu, kad tai padarytum. Mes visi laukiame.*

Ji pasisuko į bažnyčios galą. *Mes visi laukiame.*

Parapijiečiai ėmė murmėti. Iš sakyklos Vorenas matė, kaip jie sukalojasi klauptuose, tartum kedenami vėjo.

Dvasininkas delnu stipriai tvojo per pultą.

– Esu priverstas pareikalauti!

Pliaukšt.

– Prašau visų dėmesio!

Pliaukšt, pliaukšt!

– Su visa pagarba tikėjimo broliams ir seserims, negalime žinoti, ar tai tikra...

– Tai *tikra*, pastoriau!

Iš bažnyčios galo pasigirdo naujas – žemas ir gargždus – balsas. Atsisukę parapijiečiai išvydo aukštą kūningą vyrą ruda sportine striuke, jis stovėjo stambiais delnais pasirėmęs į klauptą. Dauguma pažinojo Ilajų Rou, nuo seno čia gyvenantį afroamerikietį, besiverčiantį statybomis. Bet iki šiol niekas nebuvo girdėjęs jo kalbančio viešumoje.

Ilajaus akys lakstė į šalis. Kai jis vėl prabilo, balsas skambėjo kone dievobaimingai.

– Man taip pat skambino, – tarė.